

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน
ในเขตและนอกเขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

นางนงเยาว์ บำรุงราษฎร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Comparison of Factors Affecting the Saving Behavior of Households
Inside and Outside Municipality Area: A Case Study of
Banthaen District, Chaiyaphum Province**

Mrs. Nongyao Bamrungrat

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics in Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ในเขตและนอกเขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อระฆานชกูด	นางนงเยาว์ บำรุงราษฎร์
วิชาเอก	เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ศรัพร สัจจานันท์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ศรัพร สัจจานันท์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

มหาวิทยาลัย

อุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขต
และนอกเขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

ผู้ศึกษา นางนงเยาว์ บำรุงราษฎร์ รหัสนักศึกษา 2556000137 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องและข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามที่กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 10 ได้กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล จำนวนแห่งละ 100 ครัวเรือน รวมเป็น 200 ครัวเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ครัวเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีการออมเงินมากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล และครัวเรือนทั้งสองแห่งจะมีรูปแบบการออมเงินเหมือนกัน คือ ออมกับสถาบันการเงิน กลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เงินออมต่อปีของครัวเรือนทั้งสองแห่งไม่เกิน 20,000 บาท และแรงจูงใจในการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเหมือนกัน คือ เพื่อต้องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองกลุ่มเหมือนกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย คือ รูปแบบการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองกลุ่มเมื่อนำมารวมกัน มี 3 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และรูปแบบการออม 3) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่สูงขึ้นเป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเป็นอันดับแรก

คำสำคัญ พฤติกรรมการออม รูปแบบการออม

Independent Study title: Comparison of Factors Affecting the Saving Behavior of Households Inside and Outside Municipality Area: A Case Study of Banthaen District, Chaiyaphum Province

Author: Mrs. Nongyao Bamrungrat; **ID:** 2556000137; **Degree:** Master of Economics;

Independent Study advisor: Siriporn Sajjanand, Associate Professor; **Academic year:** 2013

Abstract

This study aimed to: 1) compare saving behavior and saving form of households inside and outside municipality area at Banthaen district, Chaiyaphum province; 2) analyze factors affecting the savings of households inside and outside municipality area at Banthaen district, Chaiyaphum province; 3) study problems and difficulties influencing the savings of households inside and outside municipality area at Banthaen district, Chaiyaphum province.

The study used both primary and related secondary data. The primary data were collected from survey by interviewing the 200 specify samples calculated according to the Taro Yamane's formula at level of errors 10%. The samples from each area inside and outside municipality comprised 100 households. Both descriptive and a multiple regression analysis were employed to investigate the data.

The results of study showed as follows. 1) Households outside municipality area saved more money saving than the households inside municipality, and both groups had the same form of saving: saving with financial institutions, group saving, Village and Urban Community Funds. Their annual savings in each area were less than 20,000 baht and the saving incentive was old age preparedness. 2) Factor influencing household savings of each group, significance at level of 0.5, was same, i.e. savings form, and factors affecting the saving of both groups consisted of 3 factors, i.e. consumption expense, investment cost, and savings form. 3) The first main problem obstructing the savings of both groups was an increase of consumption expenditure.

Keywords: Saving behavior, Savings form

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความเอื้อเฟื้อและความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ศิริพร สัจจันนท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้อย่างสมบูรณ์มากที่สุด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้ศึกษาอย่างดียิ่ง ตลอดจนเจ้าหน้าที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการศึกษาค้นคว้าอิสระ จนสำเร็จลงได้เป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้แก่ทุกคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งผู้มีพระคุณต่อการศึกษาฉบับนี้ทุกท่าน ความผิดพลาดอันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางเยาว์ บำรุงราษฎร์

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์	6
ทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม	8
ทฤษฎีรายได้ถาวร	9
ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบ	10
ทฤษฎีการออม – การลงทุนกับอัตราดอกเบี้ย	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	19
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี	27
การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ	28
วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล	28
ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล	28
ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	31
ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและภาระหนี้สิน	33
ด้านทัศนคติต่อการออม	36
ด้านปัญหาและอุปสรรค	39
วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน	40
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล	41
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล	42
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและครัวเรือนนอกเขตเทศบาล	43
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	45
สรุปการวิจัย	45
อภิปรายผล	48
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก	56
ประวัติผู้ศึกษา	63

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 รายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย.....	2
ตารางที่ 1.2 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2550 – 2555.....	3
ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดค่า.....	25
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	29
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่น.....	32
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและภาระหนี้สิน.....	34
ตารางที่ 4.4 สัดส่วนการใช้จ่ายแต่ละครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล.....	35
ตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม รูปแบบการออมเงิน ปัจจัยทำให้เกิดการออม.....	36
ตารางที่ 4.6 ความสำคัญของแรงจูงใจในการออมของครัวเรือนที่มีการออม.....	39
ตารางที่ 4.7 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน.....	40
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของครัวเรือนในเขตเทศบาล.....	42
ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล.....	43
ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล.....	44

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์.....	7
ภาพที่ 2.2 ฟังก์ชันการออมของเคนส์.....	7
ภาพที่ 2.3 ทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม.....	8

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การออมถือได้ว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญของประเทศ หากมีระดับการออมสูง และเพียงพอต่อความต้องการของการลงทุนของประเทศแล้ว การพึ่งพิงหรืออาศัยเงินทุนจากต่างประเทศก็จะลดลง ที่ผ่านมามีประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาต่างมีความต้องการเงินทุนเป็นจำนวนมากในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ จึงจำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ ซึ่งการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ ปัญหาช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน (Saving – Investment Gap) จึงเป็นเครื่องชี้วัดอีกตัวหนึ่งที่ยกมาพิจารณาถึงฐานะเศรษฐกิจว่าเป็นอย่างไร ซึ่งหากเกิดปัญหาช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ ดังนั้น ความสมดุลของการออมและการลงทุนของประเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ (สุชาติ ศิริวิวัฒน์, เหมือนขวัญ รอดเดช)

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) พบว่า สัดส่วนการออมของครัวเรือนต่อรายได้ลดลง จากเดิมในปี 2554 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน อยู่ที่ระดับ 23,236 บาท แต่ในปี 2555 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 25,327 บาท มีการขยายตัว ร้อยละ 9 ต่อปี ขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ในปี 2554 อยู่ที่ระดับ 17,403 บาท เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 19,665 บาท ในปี 2555 หรือขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี เมื่อพิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การออมเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือน มีการปรับลดลง ส่งผลให้การออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทยในปี 2555 อยู่ที่ระดับ 5,662 บาท ต่อครัวเรือนต่อเดือน ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2554 ที่ระดับ 5,833 บาท ต่อครัวเรือนต่อเดือน โดยคิดเป็นอัตราการหดตัวร้อยละ 2.9 ในปี 2555 จากที่มีการชะลอการขยายตัวในปี 2554 ที่ร้อยละ 3.2 โดยปัจจัยที่ส่งผลให้การออมของภาคครัวเรือนลดลงมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ระดับค่าครองชีพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากราคาพลังงานและสินค้าเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้น ผลจากความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากนโยบายกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจของภาครัฐที่ส่งผลให้ประชาชนมีการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 รายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทย

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	2550	2551	2552	2553	2554	2555
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	18,660	19,782	20,903	22,471	23,236	25,327
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	4.9	6.0	5.7	7.5	3.4	9.0
ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	14,500	15,353	16,205	16,819	17,403	19,665
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	1.3	5.9	5.5	3.8	3.5	13.0
การออมครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	4,160	4,429	4,698	5,652	5,833	5,662
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	19.7	6.5	6.1	20.3	3.2	-2.9
สัดส่วนการออมต่อรายได้ (%)	22.29	22.39	22.48	25.15	25.1	22.35

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.)

จากสัดส่วนการออมของครัวเรือนต่อรายได้ที่ลดลง อันเป็นผลมาจากรายได้เพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ถ้าพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร (ตารางที่ 1.2) จะเห็นว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นทุกปี และในปี 2555 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งสิ้นจำนวน 183,803 บาท โดยที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 67,888 บาท และจังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของภาค และของประเทศ คือมีจำนวน 55,186 บาท อยู่ลำดับที่ 14 ของภาค และอยู่ที่ลำดับที่ 69 ของประเทศ (ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ตามราคาประจำปี พ.ศ.2555p ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และ จากข้อมูลการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน ของครัวเรือน รายภาค ปี 2556 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุดถึงร้อยละ 79.1 โดยจังหวัดชัยภูมิมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงมาก คิดเป็นร้อยละ 80.6 (จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2556 จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานสถิติแห่งชาติ) ซึ่งจะทำให้เกิดการออม หรือชำระหนี้ได้น้อยมาก โดยมีอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุด (อันดับที่ 16) ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายของจังหวัด คืออำเภอบ้านแท่น มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวจำนวน 50,896 บาท และมีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จบจุ. จำนวน 189 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.71 ของครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด (ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดชัยภูมิ) ดังนั้นอำเภอบ้านแท่นจึงเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1.2 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2550 – 2555

ภาค	2550	2551	2552	2553	2554	2555p
ทั่วราชอาณาจักร	139,620	148,335	146,460	162,838	168,980	183,803
กรุงเทพมหานคร	315,664	320,206	307,273	326,036	331,333	359,798
ภาคกลาง	173,292	209,711	202,393	220,207	208,114	226,501
ภาคตะวันออก	348,352	362,287	334,656	374,149	377,714	414,568
ภาคตะวันตก	93,229	100,040	103,924	108,490	116,516	121,651
ภาคเหนือ	57,188	64,509	65,400	73,862	79,179	91,922
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40,565	42,631	48,840	55,610	60,447	67,888
ภาคใต้	98,510	104,037	98,243	118,589	131,113	124,914
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40,565	42,631	48,840	55,610	60,447	67,888
นครราชสีมา	61,616	61,119	66,947	76,199	83,804	95,195
บุรีรัมย์	33,149	35,767	41,218	48,292	52,239	55,318
สุรินทร์	33,050	33,640	40,551	46,497	49,543	56,806
ศรีสะเกษ	31,793	34,119	39,435	48,187	51,123	58,858
อุบลราชธานี	32,959	34,407	39,190	45,624	49,367	56,032
ยโสธร	29,003	30,796	35,089	42,745	44,718	49,821
ชัยภูมิ	32,070	34,279	40,465	44,818	50,011	55,186
อำนาจเจริญ	33,325	31,268	37,250	42,569	43,539	49,064
บึงกาฬ	-	-	-	-	39,260	48,736
หนองบัวลำภู	28,875	28,379	31,525	35,873	38,557	41,480
ขอนแก่น	64,996	71,774	80,961	86,834	91,516	106,587
อุดรธานี	45,103	46,240	55,027	60,694	70,742	74,583
เลย	40,900	42,343	44,406	55,253	65,497	74,581
หนองคาย	35,399	40,465	46,084	53,479	80,204	80,273
มหาสารคาม	33,232	35,826	42,034	48,845	51,071	58,147

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ภาค	2550	2551	2552	2553	2554	2555p
หนองคาย	35,399	40,465	46,084	53,479	80,204	80,273
มหาสารคาม	33,232	35,826	42,034	48,845	51,071	58,147
ร้อยเอ็ด	35,475	37,104	43,380	51,895	51,286	59,542
กาฬสินธุ์	31,669	31,954	37,949	42,100	47,617	52,204
สกลนคร	33,983	37,577	44,340	48,599	50,306	56,069
นครพนม	32,451	36,590	43,671	48,801	51,782	62,766
มุกดาหาร	34,024	35,231	39,996	44,171	53,865	53,422

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร

และจากการที่อำเภอบ้านแท่นเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ เพราะประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุดของจังหวัด คือจำนวน 50,896 บาท และจากสภาวะการที่รายได้และค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่ารายจ่ายที่เพิ่มขึ้นนั้น คราวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีรายได้ต่ำจะมีการออมเงินหรือไม่ และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมนั้นจะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรที่ส่งผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่ง

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

3.ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เพราะเป็นอำเภอที่อยากจนที่สุด โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุดเป็นอันดับสุดท้ายของจังหวัด จำนวน 50,896 บาทต่อปี โดยชี้ให้เห็นว่าการออมเงินของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ที่อยู่ในอำเภอที่อยากจนที่สุดของจังหวัด จะอยู่ในรูปแบบใด มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร การหาข้อมูลปฐมภูมิในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จากครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จำนวนแห่งละ 100 ครัวเรือน รวม 200 ครัวเรือน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

- 4.1 การออม หมายถึง ส่วนต่างระหว่าง รายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง
- 4.2 การออมของครัวเรือน หมายถึง รายได้หักรายจ่ายของสมาชิกของครัวเรือนทุกคนที่มีรายได้
- 4.3 ในเขตเทศบาล หมายถึง เขตท้องถิ่นชุมชนที่มีประชากรรวมกัน 5,000 คนขึ้นไป ที่มีรายได้อันสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล
- 4.4 นอกเขตเทศบาล หมายถึง พื้นที่ภายนอกเขตเทศบาลทั้งหมด หรือที่เรียกว่าหมู่บ้าน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทำให้ทราบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 5.2 ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 5.3 ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ทางทฤษฎี การออมก็คือส่วนต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชน การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม จึงอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 ทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) หรือสมมติฐานรายได้สมบูรณ์ คือ รายได้ที่จับจ่ายใช้สอยได้ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรายจ่ายในการบริโภค เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นบุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ เขียนในรูปของสมการฟังก์ชันการบริโภคเป็นสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$c = c_0 + by_d \quad (\text{โดยที่ } c_0 > 0; 0 < b < 1)$$

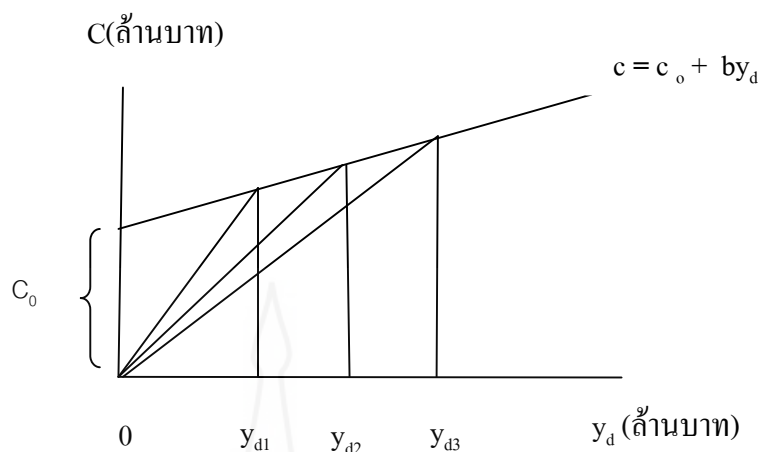
โดย c หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

c_0 หมายถึง การบริโภคอิสระ (Autonomous Consumption) หรือการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ (นั่นคือค่าใช้จ่ายในการบริโภคขั้นต่ำสุดที่จำเป็น เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้แม้ว่าไม่มีรายได้เลย)

b หมายถึง ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume หรือ MPC)

y_d หมายถึง รายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ของบุคคลหรือรายได้ที่อยู่ในมือของบุคคลภายหลังจากหักภาษี

ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์ซึ่งมาจากสมการ $c = c_0 + by_d$ เมื่อระดับรายได้เพิ่มขึ้นประชาชนหรือครัวเรือนมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเมื่อคิดเป็นร้อยละของรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้ลดลง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการบริโภคก็เพิ่มขึ้นด้วยแต่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้

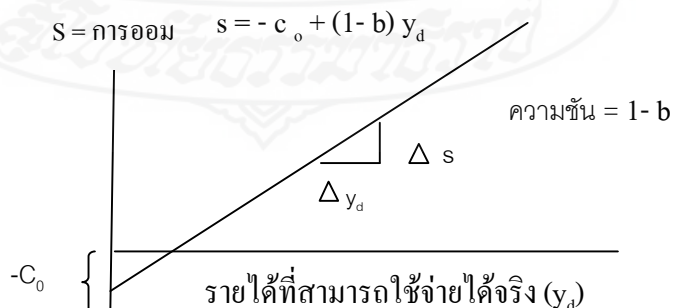

ภาพที่ 2.1 ฟังก์ชันการบริโภคของเคนส์

นอกจากฟังก์ชันการบริโภคแล้ว เคนส์ยังได้เสนอ ฟังก์ชันการออม (Saving function) ซึ่งเปรียบเสมือนเหรียญคนละด้านของการบริโภค ฟังก์ชันการออมของเคนส์ โดยรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้จริง (y_d) จะเป็นตัวกำหนดปริมาณเงินออมนั่นเอง โดยที่ b คือค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้าย และ $-c_0$ คือ ค่าคงที่ในส่วนที่ไม่ผันแปรกับรายได้ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$s = -c_0 + (1-b)y_d$$

การเพิ่มการออมอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่ใช้จ่ายใช้สอยได้จริง 1 หน่วย คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save : MPS) ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1-b$ หรือคือค่าความชันของเส้นการออม เส้นการออมสามารถแสดงได้ดังภาพ

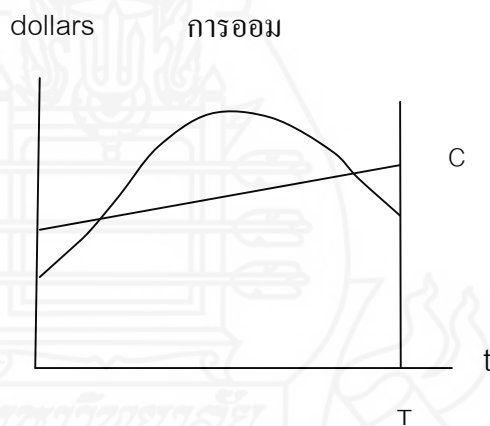

ภาพที่ 2.2 ฟังก์ชันการการออมของเคนส์

1.2 ทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม ศาสตราจารย์ฟรังโก โมดิกลีอานี

(Franco Modigliani) ร่วมกับลูกศิษย์ คือ อัลเบิร์ต แอนโด (Albert Ando) และริชาร์ด บรูมเบิร์ก (Richard Brumberg) ได้นำเสนอ ทฤษฎีวงจรชีวิต(Life Cycle Theory) หรือ สมมติฐานของวงจรชีวิต (Life Cycle Hypothesis) ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นใน ปี ค.ศ. 1954 ตามแนวคิดนี้ไม่เชื่อว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้สัมบูรณ์ในงวดเวลานั้น ตามแนวความคิดของ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ แต่จะขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มากกว่า

ทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม เสนอว่า หากกำหนดให้บุคคลมีอายุเท่ากับ T ระดับรายได้ของบุคคลจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขณะเมื่ออยู่ในวัยทำงานซึ่งมักจะอยู่ในวัยกลางคนเนื่องจากผลผลิตการผลิตรายได้ในระดับสูง และหลังจากนั้นรายได้จะลดลงเมื่อเข้าสู่ช่วงหลังชีวิตการทำงาน เนื่องจากผลผลิตการผลิตรายได้ในระดับต่ำ บุคคลจะวางแผนการบริโภคแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน ในช่วงชีวิตทั้งหมดของเขา และออมส่วนหนึ่งเพื่อใช้บริโภคหลังอายุทำงาน

ภาพที่ 2.3 ทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม

การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุขัยมีลักษณะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัยโดยพบว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงมีพฤติกรรมเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต นั่นคือครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลอายุน้อยหรืออยู่ในวัยสูงอายุจะมีค่า APC สูง ในขณะที่ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นบุคคลในวัยกลางคนจะมีค่า APC ต่ำ ถ้าหากพิจารณาในแง่ของการตัดสินใจเพื่อการบริโภคของครัวเรือนแล้วทฤษฎีนี้เชื่อว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคใน

งวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับมูลค่าปัจจุบันในงวดเวลานั้นของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตซึ่งเป็นค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับรายได้คาดคะเนตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของครัวเรือน สามารถเขียนในรูปของสมการแสดงความสัมพันธ์ในการบริโภค ได้ดังนี้

$$C_t = a (PV_t); 0 < a < 1$$

C_t คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาที่ t

PV_t คือ มูลค่าปัจจุบันในงวดเวลาที่ t ของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิต

a คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของสมการที่แสดงถึงสัดส่วนของมูลค่าปัจจุบันของกระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตที่ครัวเรือนนำมาใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

1.3 ทฤษฎีรายได้ถาวร (Permanent Income Theory) เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) ซึ่งมีสาระสำคัญคือองค์ประกอบของรายได้และการบริโภคในปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ส่วนที่เป็นลักษณะถาวรและส่วนที่เป็นลักษณะชั่วคราวหรือเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\begin{aligned} Y &= Y_p + Y_t \\ C &= C_p + C_t \\ \text{เมื่อ } Y &= \text{รายได้ที่ได้รับ} \\ Y_p &= \text{รายได้ถาวร} \\ Y_t &= \text{รายได้ชั่วคราว} \\ C &= \text{การบริโภคที่เกิดขึ้นจริง} \\ C_p &= \text{การบริโภคถาวร} \\ C_t &= \text{การบริโภคชั่วคราว} \end{aligned}$$

โดย Friedman มีความคิดเห็นว่ารายได้ถาวรคือ รายได้ที่ครัวเรือนนำมาใช้จ่ายในการบริโภคได้โดยไม่กระทบกระเทือนต่อฐานะความมั่นคง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องไปถึงรายได้ที่จะได้รับในอนาคตด้วย ดังนั้นรายได้ถาวรจึงถือว่าเป็นรายได้ในระยะยาว ซึ่งก็น่าจะนับรายได้ที่เป็นเงินเดือนเป็นรายได้ถาวร ส่วนรายได้ชั่วคราว คือรายได้ที่เกิดขึ้น โดยมีได้ฝึกฝน มีลักษณะไม่แน่นอน รายได้ชั่วคราวจะมีค่าเป็นบวกหรือลบก็ได้ ดังนั้น รายได้ชั่วคราวจึงเป็นตัวแปรที่แสดงถึงความไม่แน่นอนของรายได้ในปัจจุบันที่เบี่ยงเบนไปจากรายได้ระยะยาว สำหรับการบริโภคก็

เช่นกัน การบริโภคถาวรเป็นการบริโภคที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอเป็นระยะยาว ส่วนการบริโภคชั่วคราวก็เป็นการบริโภคที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันและไม่แน่นอนเช่นเดียวกับรายได้ชั่วคราว

ความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างการบริโภคกับรายได้จะอยู่ที่ส่วนประกอบถาวรนั่นคือการบริโภคถาวรจะเป็นสัดส่วนกับรายได้ถาวรโดยตัวแปรประเภทชั่วคราวจะไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรถาวรเลย เช่น Y_t จะไม่มีความสัมพันธ์กับ Y_p และ C_t ก็เป็นตัวแปรที่ไม่มีสัมพันธ์กับ Y_p และ C_t หรือแม้แต่ Y_t เอง นั่นหมายถึงแนวโน้มของการบริโภคชั่วคราวจากรายได้จะเป็นศูนย์

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคข้างต้น สามารถนำมาสรุปเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการออมได้ โดยจากพฤติกรรมในการบริโภคข้างต้นจะกำหนดพฤติกรรมในการออม คือ การออมจะเกิดจากกำหนดของตัวแปร 2 ตัว คือ รายได้ถาวร และรายได้ชั่วคราว

1.4 ทฤษฎีรายได้เปรียบเทียบ (Relative Income Theory) เป็นไปตามแนวคิดของ เจมส์ เอส ดิวเซนเบอร์รี่ (James S. Duesenberry) ซึ่งเชื่อว่าผู้บริโภคแต่ละคนจะบริโภคโดยมีได้คำนึงถึงระดับรายได้สมบูรณ์ แต่จะคำนึงถึงรายได้เปรียบเทียบโดยรายได้เปรียบเทียบในความหมายนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) พิจารณาตามกลุ่มในสังคม รายได้เปรียบเทียบก็คือ รายได้ที่นำมาเปรียบเทียบกับรายได้ของกลุ่มบุคคลในสังคมเดียวกัน ฉะนั้นผู้บริโภคคนใดคนหนึ่งจะบริโภคในระดับใดมักจะคล้อยตามการบริโภคในกลุ่มของสังคมที่ตนอยู่ หรือเท่ากับบริโภคคล้อยตามระดับรายได้ของกลุ่มในสังคม โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มในสังคม สัดส่วนการบริโภคต่อรายได้ของตนเองหรือความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย ($\frac{C}{Y}$) จะมีค่าสูง เนื่องจากการพยายามที่จะรักษาระดับการบริโภคของตนเองให้ใกล้เคียงกับคนอื่นๆ ในสังคม หรืออาจพูดได้อีกอย่างหนึ่งว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของกลุ่มในสังคมย่อมจะมีการออมน้อยเพราะบริโภคเป็นสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับรายได้ ส่วนบุคคลที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคมมักจะมีความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยต่ำ เพราะระดับการบริโภคที่ใกล้เคียงกับคนอื่นๆ ในสังคมเป็นสัดส่วนที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ของตน หรือนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคมย่อมจะมีการออมสูงนั่นเอง

2) พิจารณาตามระยะเวลา รายได้เปรียบเทียบคือการคิดสัดส่วนของรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้ในอดีต โดย Duesenberry เชื่อว่าผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีต นั่นคือ เขาจะบริโภคในปัจจุบันเหมือนเช่นเคยเป็นมาในอดีต ดังนั้น ถ้าผู้บริโภคคนใดที่รายได้ปัจจุบันต่ำกว่ารายได้ในอดีตความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยหรือสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ปัจจุบัน ($\frac{C}{Y}$) จะมีค่าสูงเนื่องจากความต้องการพยายามรักษาระดับการบริโภคให้คงเดิม หรือนั่นก็คือสัดส่วนของการออมต่อรายได้ ($\frac{S}{Y}$) ก็จะมีค่าต่ำ ในทำนองเดียวกันถ้าผู้บริโภคคน

ใครมีรายได้ปัจจุบันสูงกว่ารายได้ในอดีต ความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ยหรือสัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้ปัจจุบันจะมีค่าต่ำ นั่นคือ สัดส่วนของการออมต่อรายได้ก็จะมีค่าสูง ทั้งนี้พฤติกรรมดังกล่าวอาจพิจารณาได้จากสมการการออมของ Duesenberry ที่อธิบายไว้ดังนี้

$$\frac{S}{Y} = a_0 + a_1 \frac{Y}{Y-1}$$

เมื่อ

- S = การออม
- Y = รายได้สุทธิที่ใช้จ่ายจริงในปัจจุบัน
- Y-1 = รายได้สุทธิที่ใช้จ่ายจริงที่สูงสุดในอดีต
- a_0 = ค่า intercept หรือ การออมเมื่อไม่มีรายได้
- a_1 = สัดส่วนของรายได้เปรียบเทียบที่มีผลต่อแนวโน้มของการออมเฉลี่ย

จากสมการข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสัดส่วนการออมต่อรายได้จะเพิ่มขึ้นก็ต่อเมื่อรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้สูงสุดในอดีตเพิ่มขึ้นและสัดส่วนการออมต่อรายได้จะลดลงก็ต่อเมื่อรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้สูงสุดในอดีตมีค่าลดลง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการออมได้อีกอย่างหนึ่งก็คือรายได้เปรียบเทียบระหว่างปัจจุบันและในอดีตดังที่ Duesenberry อธิบายข้างต้น

1.5 ทฤษฎีการออม – การลงทุนกับอัตราดอกเบี้ย (Saving – Investment Theory of Interest or Real Theory) ทฤษฎีนี้เป็นการร่วมแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกคือ อัตราดอกเบี้ยจะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน ฟังก์ชันของทุนหรืออาจจะกล่าวได้ว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอัตราดอกเบี้ยประกอบด้วย

- 1) อุปสงค์สำหรับเงินทุนที่จะใช้มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับอัตราดอกเบี้ย
- 2) อุปทานของเงินออมซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเดียวกับอัตราดอกเบี้ย โดยที่

สามารถแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของอัตราดอกเบี้ย

การตัดกันของเส้นอุปทานของการออมกับเส้นอุปสงค์ของการลงทุน นั้นจะก่อให้เกิดอัตราดอกเบี้ยคุณภาพ คืออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหรืออัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินหักด้วยอัตราเงินเฟ้อและ ปริมาณเงินทุนที่ต้องการทั้งนี้เนื่องจากการออม และการลงทุนจัดเป็นส่วนหนึ่งของรายได้หรือผลผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่แท้จริง ซึ่งสามารถเรียกทฤษฎีนี้ได้ชื่อหนึ่งว่า ทฤษฎีที่แท้จริง (Real Theory)

เมื่อพิจารณาถึงอุปทานของการออม ในทางเศรษฐศาสตร์มีข้อสมมติว่า การออมจะมีความสัมพันธ์ ไปในทางเดียวกันกับอัตราดอกเบี้ย โดยที่คนมักจะออมมากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง ทั้งนี้เป็นเพราะแต่ละบุคคลมีความพึงพอใจต่อการบริโภคในปัจจุบันและอนาคตไม่เหมือนกัน แต่

จะหาความพึงพอใจในการบริโภคในปัจจุบันและของอนาคตร่วมกัน คือ ขอมอมหรือเสียสละการบริโภควันนี้แต่ได้รับการชดเชยเป็นตัวดอกเบี้ย ในอนาคต ซึ่งมากพอที่จะชดเชยกับผลประโยชน์ที่เสียไปในอดีต แต่ยังคงมีข้อโต้แย้งว่า ในการออมนั้นบุคคลมักจะมีจำนวนที่กำหนดไว้ในใจอยู่แล้ว ยิ่งอัตราดอกเบี้ยสูงมากขึ้นเท่าใด เขาเหล่านั้นอาจจะออมเงินน้อยลง เมื่อได้เงินตามที่กำหนดเอาไว้

อีกกรณีหนึ่งมีข้อโต้แย้งว่าการออมนั้นน่าจะขึ้นตรงกับรายได้มากกว่าอัตราดอกเบี้ย สำหรับในส่วนของอุปสงค์เพื่อการลงทุนนั้น ภายใต้ข้อสมมติให้เศรษฐกิจคงที่ มีการจ้างงานเต็มที่ รายได้และผลผลิตคงที่ การลงทุนจะมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้โดยเป็นไปตามกฎของการลดน้อยถอยลง (Law of Diminishing Returns) กล่าวคือ ผู้ลงทุนจะลงทุนมากถ้าผลตอบแทนมีมาก ซึ่งผลตอบแทนที่จะทำให้เกิดดุลยภาพการลงทุนนั้นมักตรงกับอัตราดอกเบี้ย

ดังนั้นจึงจะกล่าวได้ว่าเมื่อผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยก็จะทำให้การลงทุนเพิ่มขึ้น แต่เมื่อลงทุนเพิ่มขึ้นในขณะที่เศรษฐกิจอยู่ในสภาพที่คงที่ก็จะทำให้ผลตอบแทนนั้นลดลงไปจนกระทั่งเท่ากับอัตราดอกเบี้ย แต่ผู้ลงทุนจะไม่ลงทุนหากผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิชา เจริญนาน (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการออมของครัวเรือนของประเทศไทย และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนของประเทศไทยการศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับ เงินออมในรูปเงินฝากของครัวเรือนที่ธนาคารพาณิชย์ รายได้พึงจับจ่ายใช้สอย รายได้จากทรัพย์สิน อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ของธนาคารพาณิชย์ และอัตราเงินเฟ้อ จากธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2552 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยพหุคูณ ประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรต่างๆ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด การศึกษาการใช้เฉพาะปริมาณเงินฝากของครัวเรือนที่ธนาคารพาณิชย์ เท่านั้นพบว่า การออมของภาคครัวเรือนไทยอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือค่าความโน้มเอียงของการออมหน่วยสุดท้ายเท่ากับ 0.004 และมีแนวโน้มในภาพรวมลดลงสาเหตุเนื่องจากการลดของการออมสุทธิภาครัฐบาลภาคครัวเรือน และการออมสุทธิภาคครัวเรือนลดลง เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น มีการอุปโภคบริโภคในกลุ่มสินค้าคงทนที่มีราคาสูงเพิ่มขึ้น รัฐบาลสวัสดิการเพิ่มขึ้นทำให้ครัวเรือนลดความจำเป็นที่จะต้องออมเงินสำหรับใช้ในยามจำเป็นและยังมีอุปสรรคและข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินออมเงิน และ ปัจจัยในการกำหนดการออมของครัวเรือนไทยที่ธนาคารพาณิชย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ รายได้พึงจับจ่ายใช้สอย และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี

โดยรายได้พึงจับจ่ายใช้สอยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับปริมาณเงินฝากของภาคครัวเรือน ที่ธนาคารพาณิชย์ ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ ปริมาณเงินฝากจากภาคครัวเรือนที่ธนาคารพาณิชย์ สำหรับค่าความโน้มเอียงของการออมหน่วย สุดท้ายตามทฤษฎีการออมที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ของเคนส์ มีค่าเท่ากับ 0.004

ธานินทร์ อุดมศรี (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและรูปแบบการออมของครัวเรือนรวมถึงไปถึงศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนใน ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และได้ทำการสุ่มตัวอย่าง มา 400 ตัวอย่าง จากประชากรในตำบลหารแก้ว โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percent) พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีเพศชายมากกว่าเพศหญิงอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มีรายได้ของครัวเรือนอยู่ที่ 10,000-20,000บาทและมีรายจ่ายไม่เกิน10,000บาทต่อเดือน รูปแบบการออมของภาคครัวเรือน ส่วนมากแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการออมที่ไม่เกิน1,000บาทต่อเดือน และมีการออมทุกเดือนและมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการศึกษาของคนในครอบครัวและออมเงินเพื่อเก็บไว้เ็นยามเจ็บป่วยและยามชราส่วนมากออมในรูปแบบเงินฝากและประกันชีวิต และผลการศึกษาด้านปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยมีผลต่อการออมของครัวเรือนมากที่สุดถึงปานกลางคือปัจจัยด้านรายได้ มีผลต่อการออมมาก และต่อมาคือปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออม พบว่าปัจจัย ทำให้เงินออมมีความปลอดภัย มีผลต่อการออมเงินมากที่สุดและปัจจัยที่มีผลมากมี 2 ปัจจัย คือ มีให้เลือกหลายรูปแบบและเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายและต่อมา ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการออม พบว่าปัจจัยอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการออมเงินเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการออมของครัวเรือน และปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงิน พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมมากที่สุดคือ ตั้งอยู่ในทำเลที่เดินทางสะดวกและปัจจัยสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมมากที่สุดคือ การมีของที่ระลึกแจกเมื่อเข้าไปติดต่อเรื่องการออม ต่อมาปัจจัยที่มีผลมากที่สุดคือ การมีเอกสารอธิบายถึงประโยชน์ของการออมเงิน

ธิติมา พลับพลึง (2550) ศึกษาการออมของครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม : กรณีศึกษาเปรียบเทียบอำเภอดอนตูมและอำเภอพุทธมณฑล ศึกษาเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบการออม สัดส่วนการออมต่อรายได้ หา รูปแบบสมการถดถอยที่เหมาะสมในการออม เปรียบเทียบพฤติกรรมการออม และจัดอันดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของสถาบันการเงินที่มีต่อการออมในสถาบันการเงินของครัวเรือนอำเภอดอนตูมและอำเภอพุทธมณฑลในจังหวัดนครปฐม อันจะเป็นแนวทางไปสู่การเสนอแนะนโยบายส่งเสริมการออม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการ

เก็บแบบสอบถามและสัมภาษณ์จำนวน 400 ครั้วเรือน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามพื้นที่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลอำเภอคอนคมและอำเภอพุทธมณฑล พบว่าครั้วเรือนอำเภอคอนคมมีความสามารถในการออมน้อยกว่าครั้วเรือนอำเภอพุทธมณฑล สมการการออมของครั้วเรือนสามารถทำนายการออมได้เที่ยงตรงประมาณ 80% ครั้วเรือนอำเภอพุทธมณฑลมีการออมในสถาบัน การเงินมากกว่าครั้วเรือนอำเภอคอนคม แต่มีรูปแบบการออมคล้ายกัน คือ ผากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์ และเก็บเงินสดไว้กับตัว โดยมีเหตุผลเพื่อเก็บไว้ใช้ยามเจ็บป่วยหรือยามชรา และเหตุผลที่ไม่ออมเพราะมีรายได้น้อยไม่มีเงินเหลือออม และครั้วเรือนทั้งสองอำเภอให้ความสำคัญมากกับการบริการของพนักงานและระบบการให้บริการของสถาบันการเงิน

พนม กิติวัง (2543) ศึกษาพฤติกรรมการออมของครั้วเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการออมของครั้วเรือนในเขตเทศบาล ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออมและแนวโน้มการออมของครั้วเรือนในอนาคต ศึกษาถึงปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการออมของครั้วเรือนอันประกอบด้วยรายได้ จำนวนผู้พึ่งพิง ทรัพย์สินสุทธิ และอายุของหัวหน้าครั้วเรือนเป็นหลักอีกทั้งยังได้มีการศึกษาเพิ่มเติม ในเรื่องการถือกรรมสิทธิ์ในบ้านที่ดิน และทรัพย์สินต่าง ๆ ตลอดจนการออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินต่าง ๆ อันเป็นแนวทางนำไปสู่การออม และการวางแผนการส่งเสริมการออมของครั้วเรือนในอนาคต พบว่ารูปแบบการออมของครั้วเรือนยังให้ความสำคัญการออมกับสถาบันการเงินค่อนข้างสูง เนื่องจากสถาบันการเงินมีความมั่นคงสูง รองลงมาจะออมในรูปแบบของกรมธรรม์ประกันชีวิต และมีการออมในรูปแบบของการฝากแชร์ หลักทรัพย์ พันธบัตรต่าง ๆ และสลากออมสิน/ธนาคารเพื่อการเกษตร ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของครั้วเรือน มีปัจจัย 2 ตัวแปร คือ รายได้ของครั้วเรือน และอายุของหัวหน้าครั้วเรือน และแนวโน้มการออมของครั้วเรือนในอนาคตคาดว่าจะออม ซึ่งจะออมในรูปแบบใดนั้น ครั้วเรือนให้ความสำคัญในด้านความมั่นคง รองลงมาคือผลตอบแทน และชนิดทรัพย์สินมีสภาพคล่อง การโฆษณาจูงใจให้ออม สำหรับครั้วเรือนที่คาดว่าจะไม่ออมเนื่องจากไม่รู้ออมในรูปแบบใด ผลตอบแทนไม่น่าพอใจ เหตุผลรองลงมาคือไม่มีสภาพคล่องพอ ไม่เชื่อมั่นในความมั่นคงของสถาบันการเงิน

ศศิธร ทิพย์ชำนาญ (2552) ศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครั้วเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2534-2548 เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการออม ลักษณะและแนวโน้มการออมของครั้วเรือนไทยรวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครั้วเรือนและการออมสุทธิในประเทศ และศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกรออมของภาคครั้วเรือนในประเทศ การศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลทฤษฎีซึ่งเป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ.2534-2548 โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยในรูปแบบของสมการเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมการณ์การออมของภาคครัวเรือนในช่วงดังกล่าวอัตราการออมของภาคครัวเรือนลดลงมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 และลดลงอย่างมากหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 เนื่องจากรายได้เพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เริ่มมีการรณรงค์และส่งเสริมการออมมากขึ้นในปี พ.ศ.2546 ทำให้แนวโน้มการออมภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น แต่เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนสูงขึ้น ทำให้อัตราการขยายตัวการออมเริ่มลดลงเนื่องจากมีการดึงเงินไปใช้ในภาคธุรกิจอื่นและประชาชนเริ่มมีการใช้จ่ายมากขึ้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม พบว่า รายได้ที่ใช้จ่ายจริงต่อหัว และสินทรัพย์สุทธิมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กับปริมาณการออมน้อยละ 98.9 และร้อยละ 93.6 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีรายได้ของภาคครัวเรือนร้อยละ 92.6 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อและอัตราเงินเฟ้อจริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณอัตราการออมของภาคครัวเรือน

ศศิญา ศรีสถลมารค (2550) ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การออมของครัวเรือนเกษตร กรณีศึกษา:เกษตรกร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์การออม ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม ปัญหาและอุปสรรคการออมของครัวเรือนเกษตร ในการศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ขนาดตัวอย่างจากการคำนวณ 98 ตัวอย่าง เพื่อให้เกิดการกระจายของข้อมูลได้เพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 108 ตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์หลายตัวแปร โดยวิธีการถดถอยโลจิสติกส์ แบบ ไบนารี โลจิสติกส์ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการณ์การออมเงิน เกิดจากความตั้งใจในการออมมากกว่าแรงจูงใจจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การออมของครัวเรือนเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ แนวโน้มในการออม พื้นที่ทำกิน และรายได้นอกภาคการเกษตร แสดงถึงการที่เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินเพิ่มขึ้น มีรายได้นอกภาคเกษตรเข้ามาเสริมทำให้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการออมเงินที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการออมเงิน เกิดจากรายได้ในการประกอบอาชีพไม่แน่นอน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น

มะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุฬห์ (2550) ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เพื่อศึกษาพฤติกรรมรูปแบบ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการณ์การออมและปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออม และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์การออม การศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากประชากรในพื้นที่ชุมชนย่านการค้า จำนวนตัวอย่าง 102 ครัวเรือน เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณหลายตัวแปร โดยการถดถอยแบบโลจิสติก วิธี Binary Logistic และ

การทดสอบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ระหว่างครัวเรือนนับถือศาสนาพุทธและครัวเรือนนับถือศาสนาอิสลามแบบ พาราเมตริก วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร โดยการทดสอบแบบ t ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการออมของชุมชน 3 อันดับแรก เกิดจากความตั้งใจในการออม เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน และอัตราดอกเบี้ย ตามลำดับ มีรูปแบบการออม 3 อันดับแรก คือ เงินฝากออมทรัพย์/ กระแสรายวัน ประกันชีวิต และทองคำ ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม คือ อายุ รายได้ประจำครัวเรือน อัตราดอกเบี้ย ประกันชีวิต และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร คือ -0.796 2.474 -2.377 1.943 และ -0.621 ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออมที่สำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ประจำครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม คือ ปัญหาจากเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาค่าใช้จ่ายการบริโภคปรับตัวสูงขึ้น และปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น

ลักษณะ เกตุศิริ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิเป็นแบบสอบถามประชาชนผู้อยู่ในวัยทำงานและเป็นผู้มีงานทำ มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีความสามารถในการออมทรัพย์ได้ จำนวน 150 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติไคสแควร์และใช้สมการถดถอยพหุคูณในการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่กำหนดจำนวนเงินออมของประชาชน ได้แก่ รายได้ต่อเดือน รูปแบบการออมที่สนใจมากที่สุดคือเงินฝากออมทรัพย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ จำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ วัตถุประสงค์ในการออม (เพื่อให้ได้ดอกเบี้ย เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามเจ็บป่วย/จำเป็น/ชรา และเพื่อการศึกษาของตนเองหรือ ผู้ที่อยู่ในอุปการะ) สถาบันการออม (ธนาคารออมสิน และ ธกส./ธอส.) รูปแบบการออม (เงินฝากออมทรัพย์) เหตุผลในการออม (การให้ผลตอบแทนสูง และความมั่นคง/มีความเสี่ยงน้อย) การส่งเสริมการออมจากสถาบันการเงิน (การขยายเวลาการให้บริการ และการเพิ่มวันให้บริการ) และอัตราดอกเบี้ย

อิงอร แร่ทอง (2550) ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยข้อมูลปฐมภูมিরวบรวมจากประชากรในพื้นที่ ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ครัวเรือน โดยการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม กำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณหลายตัวแปร ด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติกแบบ Binary Logistic พบว่า พฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง 3 อันดับแรก เกิดจากความต้องการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน เพื่อสะสมไว้ให้ลูกหลาน และเพื่อเพิ่มพูน

ทรัพย์สินตามลำดับ รูปแบบการออมของชุมชน 3 อันดับแรก คือ การเล่นแชร์ ฝากสถาบันการเงิน และการทำประกันชีวิต ตามลำดับ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สถานภาพบุคคล รายได้นอกภาคเกษตร และภาระหนี้สิน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมโดยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 7.329 0.887 และ 4.690 ตามลำดับ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการออมส่วนใหญ่เกิดจากรายได้จากการประกอบอาชีพไม่แน่นอน

สุวรรณี เพ็ญเอีย (2548) ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการออมของครัวเรือนในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มรายได้ รายจ่าย และการออมของครัวเรือนในประเทศไทย รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ได้ใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม ของครัวเรือนซึ่งจัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2537 และ ปี 2547 นำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยวิธีสมการถดถอยเชิงซ้อนและประมาณค่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธี OLS รวมทั้งได้ทำการทดสอบความแตกต่างของการออมของครัวเรือน พบว่าในปี 2547 ซึ่งเป็นช่วงหลังเศรษฐกิจครัวเรือนในทุกภูมิภาคมีแนวโน้มของรายได้ รายจ่าย และเงินออม และสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนโดยรวมสูงขึ้นจากปี 2537 ซึ่งเป็นช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ รวมทั้งครัวเรือนในเขตเทศบาลจะมีรายได้และเงินออมสูงกว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาล เมื่อพิจารณาเงินออมของครัวเรือนโดยจำแนกตามชั้นของรายได้ พบว่า ครัวเรือนมีรายได้สูงเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท จะมีสัดส่วนของเงินออมต่อรายได้ของครัวเรือนในปี 2547 สูงขึ้นจากปี 2537 มากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้อื่นๆ เมื่อพิจารณาถึงค่า MPS และค่า APS พบว่า MPS ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่า APS ทุกกลุ่มตัวอย่าง ในส่วนของปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือน พบว่า รายได้ของครัวเรือน และขนาดของครัวเรือน เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในทุกภูมิภาคทั้งในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยที่เงินออมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของครัวเรือน แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดของครัวเรือน สำหรับอายุของหัวหน้าครัวเรือน พบว่า ไม่ได้เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนในภาคกลางแต่อย่างใด ไม่ว่าจะ เป็น ในช่วงก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ในขณะที่จำนวนผู้รับเงินรายได้ไม่มีความสำคัญต่อการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแต่อย่างใด เมื่อทดสอบความแตกต่างของการออมของครัวเรือนระหว่างก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พบว่าวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมที่เปลี่ยนแปลงไป

ของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเฉพาะในเขตเทศบาล ภาคกลางทั้งในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล ภาคเหนือทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในเขต และนอกเขตเทศบาล และภาคใต้ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล แต่ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลนอกเขตเทศบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีสัมภาษณ์จากประชากรตัวอย่าง ตามแบบสอบถามที่กำหนด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประชากรครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จะแบ่งเป็นในเขตเทศบาล จำนวน 1,461 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาล จำนวน 10,703 ครัวเรือน

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 10 ขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้ในเขตเทศบาล จำนวน 94 ครัวเรือน เพิ่มกลุ่มตัวอย่าง เป็น 100 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาลคำนวณได้ จำนวน 99 ครัวเรือน เพิ่มกลุ่มตัวอย่าง เป็น 100 ครัวเรือน รวมขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 ครัวเรือน

สูตรการคำนวณ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยที่

n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (0.1)

$$\begin{aligned} \text{ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้ในเขตเทศบาล} &= \frac{1,461}{1 + 1,461(0.1)^2} \\ &= 94 \approx 100 \text{ ครัวเรือน} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้นอกเขตเทศบาล} &= \frac{10,703}{1 + 10,703(0.1)^2} \\ &= 99 \approx 100 \text{ ครัวเรือน} \end{aligned}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และจำนวนบุตรรวมทั้งบุตรที่ต้องเลี้ยงดู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามจำนวนทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือน ลักษณะของแบบสอบถามรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายจ่ายครัวเรือนและภาระหนี้สิน การเรียงลำดับของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมด 5 ข้อ โดยกำหนดระดับความสำคัญดังนี้

- 5 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับมาก
- 3 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับน้อย
- 1 หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่าย ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม รูปแบบการออม กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ การออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อปี และแรงจูงใจในการออม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ 1 ข้อ มีคำถามจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม โดยให้ระดับความสำคัญของปัญหามีด้วยกัน 5 ระดับ โดยกำหนดระดับของปัญหาดังนี้

- 5 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสบปัญหา ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล อำเภอบ้านแพ้น จังหวัดชัยภูมิ โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบให้คำจำกัดความ มาหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความสำคัญ โดยพิจารณาจากรดับความสำคัญตามหลัก Likert Scale ที่กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

คะแนน	ระดับความสำคัญ
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ความสำคัญใช้ค่าน้ำหนักของค่า (Weight Mean Score) เป็นค่าเปรียบเทียบโดยใช้สูตรดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{N}$$

โดย WMS คือ น้ำหนักเฉลี่ย

N	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f1	คือ	จำนวนความถี่ที่แสดงออกในความสำคัญมากที่สุด
f2	คือ	จำนวนความถี่ที่แสดงออกในความสำคัญมาก
f3	คือ	จำนวนความถี่ที่แสดงออกในความสำคัญปานกลาง
f4	คือ	จำนวนความถี่ที่แสดงออกในความสำคัญน้อย
f5	คือ	จำนวนความถี่ที่แสดงออกในความสำคัญน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน จากจำนวน ชั้น 5 ชั้น และคำนวณความกว้างของชั้นได้โดย

N	คือ	จำนวนชั้น = 5 ชั้น
Max	คือ	คะแนนสูงสุด
Min	คือ	คะแนนต่ำสุด

$$\text{จากสูตร ความกว้าง} = \frac{\text{Max} - \text{Min}}{N} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลผล เป็นดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับนัยสำคัญ
1.0 – 1.80	มีผลน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	มีผลน้อย
2.61 – 3.40	มีผลปานกลาง
3.41 – 4.20	มีผลมาก
4.21 – 5.00	มีผลมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และอ้างอิงข้อมูลทุติยภูมิ รายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้ากับกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามที่กำหนด และให้กลุ่มตัวอย่างทำการกรอกข้อมูลด้วยตัวเอง การเลือกกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในเขตเทศบาลใช้วิธีสุ่มแบบสะดวก โดยการเดินทางไปเก็บข้อมูลที่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ครัวเรือน ส่วนการเลือกกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนนอกเขตเทศบาลใช้วิธีสุ่มแบบสะดวก โดยเดินทางไปในพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล จำนวน 5 ตำบล ๆ ละ 20 ครัวเรือน รวม 100 ครัวเรือน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 ครัวเรือน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด มาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางสถิติจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.2.1 ข้อมูลรายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทยปี พ.ศ. 2550–2555 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.2 ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2550–2555 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.2.3 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาค และจังหวัด ตามราคาประจำปี พ.ศ.2555p ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.2.4 ข้อมูลการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน ของครัวเรือน รายภาค ปี 2556 จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2556 ในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2556 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.5 ข้อมูล รายได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน พ.ศ.2556 จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2556 จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3.2.6 รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือน จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับจังหวัด ปี 2556 ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิเพื่อทำการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และ ค่าเฉลี่ยต่าง ๆ จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลด้านคุณลักษณะ รายได้ รายจ่าย และ ทศนคติต่อการออม และปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา คือ เงินออมปัจจุบัน และตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม เป็นวิธีที่ตัวแปรตามไม่สามารถคำนวณได้ กำหนดให้ตัวแปรตามแทนค่า 1 คือ มีการออม และ แทนค่า 0 คือ ไม่มีการออม และตัวแปรอิสระคือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม เป็นวิธีการวิเคราะห์หลายตัวแปร และใช้ตัวแปรหุ่นในการแทนค่าสำหรับตัวแปรบางตัว เพื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการออมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

ฟังก์ชันหรือรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรอมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ สมการพยากรณ์คะแนนปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรอมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล (Y) ในรูปคะแนนดิบ เมื่อตัวแปรพยากรณ์จัดอยู่ใน มาตรฐานบัญญัติ (ตัวแปรเชิงคุณภาพ) ซึ่งจัดกระทำให้เป็นตัวแปรหุ่น และมีตัวแปรต่อเนื่องร่วมด้วย

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6$$

โดยกำหนดให้	Y	คือ	เงินออมปัจจุบัน
	a	คือ	ค่าคงที่/ต้นทุนการออมเริ่มแรก
	X ₁	คือ	จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู
	X ₂	คือ	รายได้ประจำ
	X ₃	คือ	รายจ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
	X ₄	คือ	รายจ่ายเพื่อการลงทุนในครัวเรือน
	X ₅	คือ	ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม
	X ₆	คือ	รูปแบบการออม
	b ₁	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู
	b ₂	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรายได้ประจำ
	b ₃	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรายจ่ายการบริโภคในครัวเรือน
	b ₄	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยรายจ่ายเพื่อการลงทุนในครัวเรือน
	b ₅	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของภาระหนี้สินมีผลต่อการออม
	b ₆	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรูปแบบการออม

ซึ่งค่า b แต่ละค่าเป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรตาม Y เมื่อค่า X นั้น ๆ เปลี่ยนไป 1 หน่วย และหากเครื่องหมายของ b มีค่าเป็นบวก แสดงว่าความสัมพันธ์ ระหว่าง Y กับ X ตัวนั้นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าค่า x เพิ่ม ค่า Y ก็เพิ่มด้วย

4.3 การวัดค่าตัวแปร เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อทำการวัดค่าของตัวแปรในการวิเคราะห์ปัจจัยและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรอมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดค่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนในเขต และนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดค่า
ตัวแปรตาม		
เงินออมปัจจุบัน	การเก็บเงินที่เหลือจากการนำ รายได้ทั้งหมดหักด้วยรายจ่าย ทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน	มี = 1 ไม่มี = 2
ตัวแปรอิสระ		
1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล		
จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	เป็นบุคคลที่อยู่ในการอุปการะ และต้องรับผิดชอบในเรื่อง ค่าใช้จ่ายต่างๆ	1 คน = 1 2 คน = 2 3 คน = 3 4 คน = 4 5 คน = 5 6 คนขึ้นไป = 6
2. ปัจจัยเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวนเงินที่ได้มาจากการ ประกอบอาชีพประจำของ ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 10,000 บาท = 1 10,001- 20,000 บาท = 2 20,001- 30,000 บาท = 3 30,001- 40,000 บาท = 4 40,001 บาทขึ้นไป = 5 ไม่มี = 6
3. ปัจจัยเกี่ยวกับรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
รายจ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของ ครัวเรือนในแต่ละเดือน	มีผลมากที่สุด = 5 มีผลมาก = 4 มีผลปานกลาง = 3 มีผลน้อย = 2 มีผลน้อยที่สุด = 1

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดค่า
รายจ่ายเพื่อการลงทุนในครัวเรือน	ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนประกอบ	มีผลมากที่สุด = 5
	อาชีพของครัวเรือนในแต่ละเดือน	มีผลมาก = 4 มีผลปานกลาง = 3 มีผลน้อย = 2 มีผลน้อยที่สุด = 1
ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม	ภาระหนี้สินมีผลต่อการออมของครัวเรือนในแต่ละเดือน	มากที่สุด = 1
		มาก = 2
		น้อย = 3
		ไม่มีผล = 4
4 ปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติการออม		
รูปแบบการออม	รูปแบบการออมของครัวเรือน	สถาบันการเงิน = 1
		กองทุนหมู่บ้าน = 2
		กลุ่มออมทรัพย์ = 3
		พันธบัตรรัฐบาล = 4
		ประกันชีวิต = 5
		เล่นแชร์ = 6
		ไม่มี = 7

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้น จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี

1.1 ข้อมูลรายได้ ค่าใช้จ่ายและการออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทยปี พ.ศ. 2550–2555 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี เหมือนกัน แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน เมื่อพิจารณาจากรายได้และค่าใช้จ่ายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การออมเฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อเดือนมีการปรับลดลง ส่งผลให้การออมเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนไทยในปี 2555 อยู่ที่ระดับ 5,662 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2554 ที่ระดับ 5,833 บาท ต่อครัวเรือนต่อเดือน โดยคิดเป็นอัตราการหดตัวร้อยละ 2.9 ในปี 2555 จากที่มีการชะลอการขยายตัวในปี 2554 ที่ร้อยละ 3.2

1.2 ข้อมูลรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2550–2555 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นทุกปี และในปี 2555 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรทั่วราชอาณาจักร รวมทั้งสิ้นจำนวน 183,803 บาท โดยที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 67,888 บาท

1.3 ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาค และจังหวัด ตามราคาประจำปี พ.ศ.2555p ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าจังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของภาค และของประเทศ คือมีจำนวน 55,186 บาท อยู่ลำดับที่ 14 ของภาค และอยู่ที่ลำดับที่ 69 ของประเทศ

1.4 ข้อมูลการเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สิน ของครัวเรือน รายภาค ปี 2556 จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2556 ในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2556 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงสุดถึงร้อยละ 79.1

1.5 ข้อมูล รายได้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน พ.ศ.2556 จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ.2556 จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า พบว่าจังหวัดชัยภูมิมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงมาก คิดเป็นร้อยละ 80.6 ซึ่งจะทำให้เกิดการออม หรือชำระหนี้ได้น้อยมาก

1.6 รายงานรายได้เฉลี่ยครัวเรือน จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ระดับจังหวัด ปี 2556 ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยภูมิ พบว่าอำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุด (อันดับที่ 16) ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายของจังหวัดชัยภูมิ คืออำเภอบ้านแท่น มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวจำนวน 50,896 บาท และมีครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. จำนวน 189 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.71 ของครัวเรือนที่สำรวจทั้งหมด ดังนั้นอำเภอบ้านแท่นจึงเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลของครัวเรือนในเขตอำเภอบ้านแท่น ได้ใช้แบบสอบถามสำหรับครัวเรือนในเขตเทศบาล จำนวน 100 ชุด และครัวเรือนนอกเขตเทศบาล จำนวน 100 ชุด รวมเป็น 200 ชุด โดยข้อมูลในแบบสอบถามได้จากการสัมภาษณ์ครัวเรือนตามจำนวนที่กำหนด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล โดยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การเปรียบเทียบค่าความถี่ ค่าร้อยละ และ ค่าเฉลี่ยต่าง ๆ จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลด้านคุณลักษณะ รายได้ รายจ่าย และ ทักษะคิดต่อการออม และปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

2.1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จะเห็นได้ว่าครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลของอำเภอบ้านแท่นเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยครัวเรือนในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 51 และครัวเรือนนอกเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 59 ส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 67 และนอกเขตเทศบาลมีสถานภาพสมรส คิดเป็น

ร้อยละ 80 ส่วนมากครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลจะมีบุตรครัวเรือนละ 2 คน และมีจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูในครัวเรือน ในเขตเทศบาลส่วนมาก 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และนอกเขตเทศบาลส่วนมาก 2 คน คิดเป็นร้อยละ 38

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	49	49.0	41	41.0
หญิง	51	51.0	59	59.0
รวม	100	100.0	100	100.0
2. อายุ				
30 - 39 ปี	7	7.0	7	7.0
40 - 49 ปี	26	26.0	22	22.0
50 - 59 ปี	28	28.0	25	25.0
60 ปีขึ้นไป	39	39.0	36	36.0
รวม	100	100.0	100	100.0
3. ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าประถมศึกษา	22	22.0	7	7.0
ประถมศึกษา	28	28.0	44	44.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	9.0	17	17.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	11	11.0	8	8.0
อนุปริญญา/ปวส.	12	12.0	8	8.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	15	15.0	14	14.0
สูงกว่าปริญญาตรี	3	3.0	2	2.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4. สถานภาพ				
โสด	7	7.0	13	13.0
สมรส	67	67.0	80	80.0
หม้าย/ หย่าร้าง	24	24.0	6	6.0
แยกกันอยู่	2	2.0	1	1.0
รวม	100	100.0	100	100.0
5. อาชีพ				
ข้าราชการ	21	21.0	14	14.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	3.0	3	3.0
ลูกจ้าง/พนักงาน ของส่วน ราชการ	7	7.0	10	10.0
ลูกจ้าง/พนักงาน ของ บริษัทเอกชน	2	2.0	7	7.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	18	18.0	6	6.0
เกษตรกรกรรม ทำไร่ ทำนา	30	30.0	58	58.0
รับจ้างทั่วไป	19	19.0	2	2.0
รวม	100	100.0	100	100.0
6. จำนวนบุตร				
1 คน	19	19.0	20	20.0
2 คน	38	38.0	49	49.0
3 คน	35	35.0	22	22.0
4 คน	4	4.0	6	6.0
5 คน	3	3.0	1	1.0
6 คนขึ้นไป	1	1.0	2	2.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
7. จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู				
1 คน	10	10.0	22	22.0
2 คน	15	15.0	38	38.0
3 คน	21	21.0	30	30.0
4 คน	22	22.0	6	6.0
5 คน	12	12.0	3	3.0
6 คนขึ้นไป	20	20.0	1	1.0
รวม	100	100.0	100	100.0

2.1.2 ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้ จะเห็นได้ว่ารายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลของอำเภอบ้านแท่น ส่วนมากต่ำกว่า 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 38 และร้อยละ 66 และมีครัวเรือนในเขตเทศบาล ร้อยละ 52 มีรายได้อื่นเป็นรายได้เสริมเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 39 และรายได้เสริมอยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 13 แหล่งที่มาของรายได้เสริมส่วนใหญ่มาจากการค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือลูกหลานส่งมาให้ ร้อยละ 14 และรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 13 ความถี่ของการรับรายได้เสริมส่วนมากไม่แน่นอน ส่วนครัวเรือนนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 85 มีรายได้เสริม แต่ส่วนมากมีรายได้เสริมเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ซึ่งมาจากการรับจ้างทั่วไปเป็นส่วนมากและมีความถี่ของรายได้เสริมไม่แน่นอน

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่น ในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	38	38.0	66	66.0
10,001- 20,000 บาท	36	36.0	18	18.0
20,001 - 30,000 บาท	14	14.0	8	8.0
30,001 - 40,000 บาท	2	2.0	5	5.0
40,001 บาทขึ้นไป	6	6.0	3	3.0
ไม่มี	4	4.0	0	0.0
รวม	100	100.0	100	100.0
2. รายได้อื่น (รายได้เสริม) เฉลี่ยต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	39	39.0	75	75.0
10,001- 20,000 บาท	13	13.0	8	8.0
20,001 - 30,000 บาท	0	0.0	1	1.0
30,001 - 40,000 บาท	0	0.0	1	1.0
ไม่มี	48	48.0	15	15.0
รวม	100	100.0	100	100.0
3. แหล่งที่มาของรายได้อื่น (รายได้เสริม)				
รับจ้างทั่วไป	13	13.0	59	59.0
ถูกหลานส่งมาให้	14	14.0	7	7.0
ค้าขาย	25	25.0	10	10.0
งานบริการ	0	0.0	3	3.0
โบนัส/คอมมิชชั่น	0	0.0	7	7.0
ไม่มี	48	48.0	14	14.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4.ความถี่ของรายได้อื่น (รายได้เสริม)				
ทุกวัน	12	12.0	4	4.0
ทุกสัปดาห์	5	5.0	3	3.0
ทุกเดือน	6	6.0	12	12.0
ไม่แน่นอน	29	29.0	66	66.0
ไม่ตอบ	48	48.0	15	15.0
รวม	100	100.0	100	100.0

2.1.3 ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและภาระหนี้สิน จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนในเขตเทศบาลมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 61 และภาระหนี้สินมีผลต่อการออมมาก คิดเป็นร้อยละ 40 แหล่งของหนี้สินส่วนมาก คือสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 39 และมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53 ส่วนครัวเรือนนอกเขตเทศบาลมีภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 82 และภาระหนี้สินไม่มีผลต่อการออม คิดเป็นร้อยละ 45 แหล่งของหนี้สินส่วนมาก คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คิดเป็นร้อยละ 38 และมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน ช่วงรายจ่าย 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนและภาระหนี้สิน

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. รายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	53	53.0	38	38.0
10,001- 20,000 บาท	42	42.0	51	51.0
20,001 - 30,000 บาท	5	5.0	8	8.0
30,001 - 40,000 บาท	0	0.0	3	3.0
รวม	100	100.0	100	100.0
2. ภาระหนี้สินต้องรับผิดชอบ				
มี	61	61.0	82	82.0
ไม่มี	39	39.0	18	18.0
รวม	100	100.0	100	100.0
3. ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม				
มากที่สุด	6	6.0	23	23.0
มาก	40	40.0	20	20.0
น้อย	22	22.0	12	12.0
ไม่มีผล	32	32.0	45	45.0
รวม	100	100.0	100	100.0
4. แหล่งของหนี้สิน/เงินกู้				
สถาบันการเงิน	39	39.0	19	19.0
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13	13.0	38	38.0
กลุ่มออมทรัพย์	5	5.0	16	16.0
เงินกู้นอกระบบ	3	3.0	7	7.0
ผ่อนสินค้า/บัตรเครดิต	1	1.0	2	2.0
ไม่มี	39	39.0	18	18.0
รวม	100	100.0	100	100.0

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในเขตเทศบาล จำนวน 100 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาล จำนวน 100 ครัวเรือน โดยให้ครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามให้พิจารณาถึงระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการออม ว่าส่งผลให้มีพฤติกรรมกรรมการออมที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง แล้วพิจารณาคำตอบเดียวจากความสำคัญเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับนัยสำคัญ
1.0 – 1.80	มีผลน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	มีผลน้อย
2.61 – 3.40	มีผลปานกลาง
3.41 – 4.20	มีผลมาก
4.21 – 5.00	มีผลมากที่สุด

จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเป็นค่าใช้จ่ายในการบริการโภคมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.11 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม (งานแต่ง, บวช, งานศพ) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 ส่วนค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.62 ส่วนครัวเรือนนอกเขตเทศบาลส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเป็นค่าใช้จ่ายในการบริการโภคมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.96 รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.07 ส่วนค่าใช้จ่ายบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.51

ตารางที่ 4.4 สัดส่วนการใช้จ่ายแต่ละครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

การใช้จ่ายแต่ละครัวเรือน	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. การบริการโภคในครัวเรือน	4.11	มาก	3.96	มาก
2. ค่าเล่าเรียนบุตร	2.1	น้อย	3.04	ปานกลาง
3. ค่ารักษาพยาบาล	2.52	น้อย	2.53	น้อย
4. การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ	2.65	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง
5. เครื่องใช้อุปโภค อำนวยความสะดวก	2.48	น้อย	2.55	น้อย
6. กิจกรรมทางสังคม(งานแต่ง,บวช,งานศพ)	3.00	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง
7. บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า	1.62	น้อยที่สุด	1.51	น้อยที่สุด

2.1.4 ด้านทัศนคติต่อการออม จะเห็นได้ว่าครัวเรือนในเขตเทศบาลร้อยละ 75 มีการออมเงิน และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนการออมด้วยพันธบัตรรัฐบาลน้อยมาก ครัวเรือนส่วนใหญ่จะเก็บเงินสดไว้ที่สถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 60 ครัวเรือนมีระยะเวลาความถี่ในการออมต่อปีไม่แน่นอน สำหรับเงินออมต่อปีของครัวเรือนมีสัดส่วนเท่ากัน ระหว่าง ต่ำกว่า 10,000 บาท กับ ช่วง 10,001 - 20,000 บาท และมีแนวโน้มในการออมลดลง ราคาสินค้ามีผลต่อการออมมาก ส่วนครัวเรือนนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 92 มีการออมเงิน และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามลำดับ ส่วนการออมด้วยพันธบัตรรัฐบาล ประกันชีวิต และเล่นแชร์ ไม่มีเลย ครัวเรือนส่วนใหญ่จะเก็บเงินสดไว้ที่สถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 74 และครัวเรือนส่วนใหญ่ มีระยะเวลาความถี่ในการออมต่อปีทุกเดือน สำหรับเงินออมต่อปีของครัวเรือนอยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท และมีแนวโน้มในการออมเท่าเดิม ส่วนราคาสินค้ามีผลต่อการออมมากที่สุด

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านทัศนคติต่อการออม รูปแบบการออมเงิน ปัจจัยทำให้เกิดการออมเงินออมเฉลี่ยต่อปี และความคาดหวังต่อการออม

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1.ปัจจุบันมีเงินออมหรือไม่				
มี	75	75.0	92	92.0
ไม่มี	25	25.0	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0
2.รูปแบบการออม				
สถาบันการเงิน	31	31.0	40	40.0
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	28	28.0	18	18.0
กลุ่มออมทรัพย์	15	15.0	34	34.0
พันธบัตรรัฐบาล	1	1.0	0	0.0
ไม่มี	25	25.0	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
3.เก็บเงินสดไว้ที่ใด				
สถาบันการเงิน	60	60.0	74	74.0
เก็บไว้กับตัว/ที่บ้าน	40	40.0	26	26.0
รวม	100	100.0	100	100.0
4.ระยะเวลา/ความถี่ ในการออมต่อปี				
ทุกเดือน	9	9.0	41	41.0
1 - 3 เดือน	14	14.0	24	24.0
1 - 6 เดือน	19	19.0	4	4.0
ปีละครั้ง	11	11.0	0	0.0
ไม่แน่นอน	22	22.0	23	23.0
ไม่เคยออม	25	25.0	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0
5. เงินออมต่อปี				
ต่ำกว่า 10,000 บาท	22	22.0	37	37.0
10,001 - 20,000 บาท	22	22.0	46	46.0
20,001 - 30,000 บาท	10	10.0	5	5.0
30,001 - 40,000 บาท	10	10.0	0	0.0
40,001 บาทขึ้นไป	11	11.0	4	4.0
ไม่มี	25	25.0	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
6. แนวโน้มในการหอมเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา				
มากขึ้น	4	4.0	25	25.0
เท่าเดิม	27	27.0	49	49.0
ลดลง	44	44.0	18	18.0
ไม่ตอบ	25	25.0	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0
7. ราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลต่อการหอม				
มากที่สุด	11	11.0	58	58.0
มาก	50	50.0	25	25.0
น้อย	13	13.0	5	5.0
ไม่มีผล	1	1.0	4	4.0
ไม่ตอบ	25	25.00	8	8.0
รวม	100	100.0	100	100.0

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน ในเขตเทศบาลที่มีการหอม จำนวนร้อยละ 75 และครัวเรือนนอกเขตเทศบาลที่มีการหอม จำนวนร้อยละ 92 โดยพิจารณาถึงระดับความสำคัญของแรงจูงใจในการหอม แล้วพิจารณาคำตอบเดียวจากความสำคัญเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับนัยสำคัญ
1.00 – 1.80	มีผลน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	มีผลน้อย
2.61 – 3.40	มีผลปานกลาง
3.41 – 4.20	มีผลมาก
4.21 – 5.00	มีผลมากที่สุด

จะเห็นว่า คริวเรือนในเขตเทศบาลจะมีแรงจูงใจในการออมเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.04 รองลงมา คือ เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.81 ส่วนแรงจูงใจในการออมเพื่อหวังผลตอบแทนจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.52 ส่วนคริวเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีแรงจูงใจในการออมเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรามากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.83 รองลงมาคือเพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.50 ส่วนแรงจูงใจในการออมเพื่อหวังผลตอบแทนจะน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.16

ตารางที่ 4.6 ความสำคัญของแรงจูงใจในการออมของคริวเรือนที่มีการออม

แรงจูงใจในการออม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา	3.04	ปานกลาง	3.83	มาก
2. เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน	2.74	ปานกลาง	3.50	มาก
3. เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย	2.81	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง
4. เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน	2.50	น้อย	2.54	น้อย
5. เพื่อหวังผลตอบแทน	1.52	น้อยที่สุด	2.16	น้อย

2.1.5 ด้านปัญหาและอุปสรรค จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างคริวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล แห่งละ 100 คริวเรือนเพื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม แล้วพิจารณาคำตอบเดียวจากความสำคัญเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับนัยสำคัญ
1.00 – 1.80	มีผลน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	มีผลน้อย
2.61 – 3.40	มีผลปานกลาง
3.41 – 4.20	มีผลมาก
4.21 – 5.00	มีผลมากที่สุด

จะเห็นได้ว่า ครั้วเรือนในเขตเทศบาลจะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการออม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.15 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.03 ส่วนปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.5 ส่วนครั้วเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการออมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.14 ส่วนปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.71

ตารางที่ 4.7 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครั้วเรือน

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการ ออม	ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1.ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค	3.15	ปานกลาง	4.22	มากที่สุด
2. ค่าเล่าเรียนบุตร	2.96	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง
3. ค่ารักษาพยาบาล	2.65	ปานกลาง	2.64	ปานกลาง
4. การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ	2.86	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง
5. เครื่องใช้อุปโภค อำนวยความสะดวก	2.59	น้อย	2.23	น้อย
6. กิจกรรมทางสังคม(งานแต่ง,บวช,งานศพ)	3.03	ปานกลาง	2.63	ปานกลาง
7. บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า	1.50	น้อยที่สุด	1.71	น้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครั้วเรือน

โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา คือ เงินออม ปัจจุบัน และตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม เป็นวิธีที่ตัวแปรตามไม่สามารถคำนวณได้ กำหนดให้ตัวแปรตามแทนค่า 1 คือ มีเงินออม และ แทนค่า 2 คือ ไม่มีเงินออม และตัวแปรอิสระคือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม ได้แก่ จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู รายได้ประจำของครั้วเรือนเฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเพื่อการบริโภค รายจ่ายเพื่อการลงทุน ภาระหนี้สินมีผลต่อการออมและรูปแบบการออม

จากสมการพยากรณ์คะแนนปัจจัย ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล (Y) ในรูปคะแนนดิบ เมื่อตัวแปรพยากรณ์จัดอยู่ใน มาตรฐานบัญญัติ (ตัวแปรเชิงคุณภาพ) ซึ่งจัดกระทำให้เป็นตัวแปรหุ่นและมีตัวแปรต่อเนื่องร่วมด้วย

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6$$

โดยกำหนดให้	Y	คือ	เงินออมปัจจุบัน
	a	คือ	ค่าคงที่/ต้นทุนการออมเริ่มแรก
	X ₁	คือ	จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู
	X ₂	คือ	รายได้ประจำ
	X ₃	คือ	รายจ่ายเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
	X ₄	คือ	รายจ่ายเพื่อการลงทุนในครัวเรือน
	X ₅	คือ	ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม
	X ₆	คือ	รูปแบบการออม
	b ₁	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู
	b ₂	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรายได้ประจำ
	b ₃	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรายจ่ายการบริโภคในครัวเรือน
	b ₄	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยรายจ่ายเพื่อการลงทุนในครัวเรือน
	b ₅	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของภาระหนี้สินมีผลต่อการออม
	b ₆	คือ	สัมประสิทธิ์การถดถอยของรูปแบบการออม

2.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล

จากตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์(ตัวแปรอิสระ) โดยใช้สถิติ F ทดสอบ ซึ่งจากตารางพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า Sig น้อยกว่า .05) หมายความว่า ตัวแปรตามสามารถพยากรณ์ได้ด้วยชุดของตัวแปรพยากรณ์(ตัวแปรอิสระ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวพยากรณ์ทั้งหมดมีอำนาจในการพยากรณ์ ได้ร้อยละ 56.7 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.753 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.292 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.271 ส่วนการทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ดีกับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์

พหุคูณดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 1 ปัจจัย คือ รูปแบบการออม และสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์ จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริงได้ดังสมการ

$$Y = 1.271 - 0.008 X_1 - 0.019 X_2 - 0.099 X_3 - 0.034 X_4 + 0.010 X_5 + 0.140 X_6$$

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล

ปัจจัย	B	β	SE _b	t	Sig
(Constant)	1.271		0.307	4.140	0.000
บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-0.008	-0.030	0.020	-0.397	0.692
รายได้ประจำ	-0.019	-0.060	0.023	-0.858	0.393
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	-0.099	-0.133	0.058	-1.696	0.093
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	-0.034	-0.066	0.040	-0.851	0.397
หนี้สินมีผลต่อการออม	0.010	0.023	0.039	0.270	0.788
รูปแบบการออม	0.140	0.688	0.015	9.120	0.000*
R = 0.753		SE _{est} = 0.292			
R ² = 0.567		a = 1.271			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล

จากตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์(ตัวแปรอิสระ) โดยใช้สถิติ F ทดสอบ ซึ่งจากตารางพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า Sig น้อยกว่า .05) หมายความว่า ตัวแปรตามสามารถพยากรณ์ได้ด้วยชุดของตัวแปรพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวพยากรณ์ทั้งหมดมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 19.3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.439 ค่าความคลาดเคลื่อน

มาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.254 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.248 ส่วนการทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ดีกับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 1 ปัจจัย คือรูปแบบการออม และสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์ จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริงได้ดังสมการ

$$Y = 1.248 - 0.004X_1 - 0.014X_2 - 0.043X_3 - 0.012X_4 - 0.034X_5 + 0.070X_6$$

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล

ปัจจัย	B	β	SE _b	t	Sig
(Constant)	1.248		0.182	6.842	0.000
บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-0.004	-0.014	0.026	-0.142	0.887
รายได้ประจำ	-0.014	-0.054	0.026	-0.558	0.578
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	-0.043	-0.129	0.035	-1.228	0.223
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	-0.012	-0.041	0.030	-0.393	0.695
หนี้สินมีผลต่อการออม	-0.034	-0.153	0.022	-1.536	0.128
รูปแบบการออม	0.070	0.417	0.016	4.300	0.000*
R = 0.439		SE _{est} = 0.254			
R ² = 0.193		a = 1.248			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและครัวเรือนนอกเขตเทศบาล

จากตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ในเขตและครัวเรือนนอกเขตเทศบาลเมื่อนำมารวมกัน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์(ตัวแปรอิสระ) โดยใช้สถิติ F ทดสอบ

ซึ่งจากตารางพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า Sig น้อยกว่า .05) หมายความว่า ตัวแปรตามสามารถพยากรณ์ได้ด้วยชุดของตัวแปรพยากรณ์(ตัวแปรอิสระ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวพยากรณ์ทั้งหมดมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 66 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.812 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.221 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.128 ส่วนการทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ติดกับตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ 3 ปัจจัย คือค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และรูปแบบการออม โดยสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์ จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริงได้ดังสมการ

$$Y = 1.128 + 0.009X_1 - 0.015X_2 - 0.052X_3 - 0.037X_4 - 0.010X_5 + 0.141X_6$$

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและครัวเรือนนอกเขตเทศบาล

ปัจจัย	B	β	SE _b	t	Sig
(Constant)	1.128		0.111	10.161	0.000
บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	0.009	0.036	0.011	0.805	0.422
รายได้ประจำ	-0.015	-0.049	0.013	-1.140	0.256
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค	-0.052	-0.132	0.017	-3.049	0.003*
ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	-0.037	-0.091	0.018	-2.063	0.040*
หนี้สินมีผลต่อการออม	-0.010	-0.030	0.015	-0.685	0.494
รูปแบบการออม	0.141	0.780	0.008	18.230	0.000*
R = 0.812		SE _{est} = 0.221			
R ² = 0.660		a = 1.128			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี และการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล และการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงนำมาสรุปเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

1. สรุปการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนก็เพิ่มขึ้นทุกปีเหมือนกันแต่การเพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และพบว่า จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยตัวหัวของภาค และของประเทศ และมีค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงมาก คิดเป็นร้อยละ 80.6 ซึ่งจะให้เกิดการออม หรือชำระหนี้ได้น้อยมาก และยังพบว่าอำเภอบ้านแท่นเป็นอำเภอที่ยากจนที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุด (อันดับที่ 16) ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายของจังหวัดและจากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลของอำเภอบ้านแท่น โดยการเปรียบเทียบข้อมูล วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการออม และศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

1.1.1 ครัวเรือนในเขตเทศบาล จะมีการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 75 และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ ตามลำดับ ครัวเรือนจะเก็บเงินสดไว้ที่สถาบันการเงิน และครัวเรือนจะมีระยะเวลาความถี่ในการออมต่อปีไม่แน่นอน สำหรับเงินออมต่อปีของครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาท และตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท และมีแนวโน้มในการออมลดลง ส่วนราคาสินค้ามีผลต่อการออมมาก โดยกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่มีการออมร้อยละ 75 ได้ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการออม เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชราระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.04 รองลงมาคือ เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วยระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.81 เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลานระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.74 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินระดับน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.50 และเพื่อหวังผลตอบแทนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.52

1.1.2 ครัวเรือนนอกเขตเทศบาล จะมีการออมเงิน ร้อยละ 92 และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามลำดับ ครัวเรือนส่วนใหญ่จะเก็บเงินสดไว้ที่สถาบันการเงิน และครัวเรือนส่วนใหญ่มีระยะเวลาความถี่ในการออมต่อปีทุกเดือน สำหรับเงินออมต่อปีของครัวเรือนคือตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท และมีแนวโน้มในการออมเท่าเดิม ส่วนราคาสินค้ามีผลต่อการออมมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่มีการออมร้อยละ 92 ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการออมเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชราระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.83 รองลงมาคือ เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลานระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.50 เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วยระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.23 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินระดับน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.54 และเพื่อหวังผลตอบแทน (ดอกเบี้ยว, ธุรการวัด) น้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.16

1.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

1.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล พบว่าเงินออมปัจจุบันของครัวเรือนสามารถพยากรณ์ได้จากการรวมกันพยากรณ์ของปัจจัย 6 ปัจจัยดังนี้ (1) จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (2) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (3) รายจ่ายเพื่อการบริโภค (4) รายจ่ายเพื่อการลงทุน (5) ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม และ (6) รูปแบบการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยทั้ง 6 มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 56.7 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.753 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.292 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.271 และพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือรูปแบบการออม

1.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล พบว่า

เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนสามารถพยากรณ์ได้จากการรวมกันพยากรณ์ของปัจจัย 6 ปัจจัยดังนี้ (1) จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (2) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (3) รายจ่ายเพื่อการบริโภค (4) รายจ่ายเพื่อการลงทุน (5) ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม และ (6) รูปแบบการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยทั้ง 6 มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 19.3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.439 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ 0.254 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.248 และพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ รูปแบบการออม

1.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล

เมื่อนำมารวมกัน พบว่า เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนสามารถพยากรณ์ได้จากการรวมกันพยากรณ์ของปัจจัย 6 ปัจจัยดังนี้ (1) จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (2) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (3) รายจ่ายเพื่อการบริโภค (4) รายจ่ายเพื่อการลงทุน (5) ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม และ (6) รูปแบบการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยทั้ง 6 มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 66 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.812 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ 0.221 ค่าคงที่ของสมการในรูปแบบดิบเท่ากับ 1.128 และพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และรูปแบบการออม

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาล

1.3.1 ครัวเรือนในเขตเทศบาล จะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเรียงตามระดับความสำคัญได้ค่าเฉลี่ย(แปลผล) ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 3.15 (2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 3.03 (3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเล่าเรียนบุตร ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 2.96 (4) ค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 2.86 (5) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 2.65 (6) ค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ยน้อยอยู่ที่ 2.59 และ (7) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.50

1.3.2 ครั้วเรือนนอกเขตเทศบาล จะมีค่าใช้จ่ายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนเรียงตามระดับความสำคัญได้ค่าเฉลี่ย(แปลผล) ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.22 (2) ค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 3.14 (3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเล่าเรียนบุตร ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 3.06 (4) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 2.64 (5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ที่ 2.63 (6) ค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องใช้อุปโภคบริโภคอำนวยความสะดวก ค่าเฉลี่ยน้อยอยู่ที่ 2.23 และ (7) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบัตรเครดิต/ผ่อนสินค้าจะน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.71

2. อภิปรายผล

2.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ

จากผลการศึกษาที่พบว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีการออมเงินมากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล คงเนื่องมาจากสถานะเศรษฐกิจกำลังขยายตัวทำให้ครัวเรือนในเขตเทศบาลมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพสูงขึ้น ทำให้สัดส่วนการออมเงินลดน้อยลง และครัวเรือนทั้งสองแห่งจะมีความเชื่อมั่นในการออมเงินกับสถาบันการเงินมากกว่าการออมด้วยวิธีอื่นเพราะเชื่อว่าจะมีความมั่นคงมากที่สุด ส่วนความถี่ในการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลจะไม่แน่นอน เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่สำหรับครัวเรือนนอกเขตเทศบาลในชนบท/หมู่บ้านส่วนมากก็จะเป็นสมาชิกของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะเงินออมกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งส่วนมากก็จะตั้งกฎกติกาไว้ว่าต้องนำเงินเข้าฝากทุกเดือน เพื่อจะได้นำเงินไปบริหารกลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มเงินออมของตัวเอง สำหรับเงินออมต่อปีของครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ต่ำกว่า 10,000 บาท และตั้งแต่ 10,001 - 20,000 บาท นั้น เป็นเพราะราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลลดลง แต่สำหรับครัวเรือนนอกเขตเทศบาลมีเงินออมต่อปีมากกว่าคงเนื่องมาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มเงินออม ซึ่งจำเป็นต้องฝากออมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นสมาชิกของตนเอง ส่วนราคาสินค้าที่เพิ่มสูงขึ้นก็มีผลกับการออมของครัวเรือนเหมือนกันกับครัวเรือนในเขตเทศบาล และจากการศึกษาความสำคัญของแรงจูงใจในการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งที่พบว่า เพื่อต้องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวงจรของการบริโภคและการออม ศาสตราจารย์ฟรังโก โมดิกลีอานี (Franco Modigliani) ร่วมกับลูกศิษย์ เสนอว่า ระดับรายได้ของบุคคลจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น และจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะเมื่ออยู่ในวัยทำงานซึ่งมักจะอยู่ในวัยกลางคนเนื่องจากผลิตภาพการผลิตอยู่ใน

ระดับสูง และหลังจากนั้นรายได้จะลดลงเมื่อเข้าสู่ช่วงหลังชีวิตการทำงาน เนื่องจากผลิตภาพการผลิตอยู่ในระดับต่ำ บุคคลจะวางแผนการบริโภคแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน ในช่วงชีวิตทั้งหมดของเขา และออมส่วนหนึ่งเพื่อใช้บริโภคหลังอายุทำงาน

2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

จากผลการศึกษาที่พบว่า เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนทั้งสองแห่งมีตัวแปรพยากรณ์ที่รวมกันพยากรณ์เงินออมเหมือนกัน โดยมีตัวแปรพยากรณ์ ประกอบไปด้วย ปัจจัย 6 ปัจจัยดังนี้ (1) จำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (2) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน (3) รายจ่ายเพื่อการบริโภค (4) รายจ่ายเพื่อการลงทุน (5) ภาระหนี้สินมีผลต่อการออม และ (6) รูปแบบการออม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยทั้ง 6 มีอำนาจในการพยากรณ์เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนในเขตเทศบาลได้ ร้อยละ 56.7 แต่มีอำนาจในการพยากรณ์เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนนอกเขตเทศบาลได้ร้อยละ 19.3 และปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียง 1 ปัจจัยเหมือนกัน คือ รูปแบบการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา เกตุศิริ (2550) ที่พบว่า ปัจจัยที่กำหนดจำนวนเงินออมของประชาชน ได้แก่ รายได้ต่อเดือน รูปแบบการออมที่สนใจมากที่สุดคือเงินฝากออมทรัพย์

โดยรูปแบบการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาล จะมีการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 75 และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มออมทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนรูปแบบการออมเงินของครัวเรือนนอกเขตเทศบาล จะมีการออมเงิน ร้อยละ 92 และส่วนมากจะออมเงินในสถาบันการเงิน รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าครัวเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีเงินออมปัจจุบันมากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล เนื่องจากครัวเรือนนอกเขตเทศบาลจะมีการออมเงินในสถาบันการเงินและกลุ่มออมทรัพย์มากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล แต่การออมเงินกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครัวเรือนนอกเขตเทศบาลจะน้อยกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล คงเนื่องมาจากการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของชาวชนบทได้มีมานานกว่าการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นทีหลัง แต่อย่างไรก็ตามการออมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างก็เป็นการออมเงินโดยการฝากเงินเข้ากลุ่มหรือกองทุนเป็นประจำซึ่งเป็นการบังคับตนเองให้ออมมากกว่า เพื่อต้องการรักษาสถานภาพการเป็นสมาชิกของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ของการฝากออมก็เพื่อการกั๊ยืมเงินเพื่อนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และการลงทุนประกอบอาชีพ เพราะประชากรอำเภอบ้านแท่นมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่ำที่สุดของจังหวัดชัยภูมิ จึงต้องกั๊ยืมเงินเพื่อให้มีเงินเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

และจากการศึกษาที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเมื่อนำมา รวมกัน โดยนำปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่าปัจจัยทั้ง 6 มีอำนาจใน การพยากรณ์เงินออมปัจจุบันของครัวเรือนทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลได้ ร้อยละ 66 และพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 3 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพ และรูปแบบการ ออม คงเนื่องมาจากประชากรมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เงินที่นำมาจับจ่ายใช้สอยเพื่อเป็น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคหรือค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพของบางครัวเรือน จึงเป็นเงินที่กู้ยืมมา จากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาบันการเงิน กลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่ง ต่างก็เป็นแหล่งเงินกู้ของครัวเรือน และจากการที่การออมเงินของครัวเรือนในเขตเทศบาลน้อยกว่า ครัวเรือนนอกเขตเทศบาล คงจะเป็นเพราะว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น อันเนื่องจากการเข้ามา ของร้านสะดวกซื้อทั้งหลาย และค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพก็เพิ่มขึ้น เพราะค่าสินค้ามีราคา แพงขึ้น แต่การออมเงินในสถาบันการเงินคงจะลดลง ส่วนการออมเงินกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และการออมกับกลุ่มออมทรัพย์คงเท่าเดิม เนื่องจากยังต้องการกู้เงินจากแหล่งเงินออมสองอันหลังนี้อยู่

ส่วนการออมเงินของครัวเรือนนอกเขตเทศบาลที่มากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล คงเป็นผลมาจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่เพิ่มขึ้น แต่ความสะดวกสบายในการเดินทางเพื่อมาซื้อของ บริโภคคงน้อยกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล ส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนประกอบอาชีพของครัวเรือนนอก เขตเทศบาลจะมากกว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล เนื่องจากต้องลงทุนทำการเกษตร เพราะครัวเรือนส่วน ใหญ่ของอำเภอจะประกอบอาชีพกสิกรรม ทำไร่ ทำนา เงินที่กู้ยืมมาจาก สถาบันการเงิน กลุ่มออม ทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะนำเงินที่ขายผลิตได้ไปใช้ หนี้สินที่กู้ยืมมา ส่วนที่ฝากออมก็ยังคงฝากออมเท่าเดิม เพื่อที่จะได้คงสภาพการเป็นสมาชิกเอาไว้ ซึ่งเพิ่ม ความสะดวกในการกู้ยืมเงินครั้งต่อไป สรุปก็คือ ครัวเรือนจะฝากออมส่วนน้อยเพื่อหวังความสะดวกใน การกู้ยืมเงินก้อนใหญ่เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและลงทุนประกอบอาชีพ เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวก็จะนำ เงินไปใช้หนี้ ซึ่งจะวนเวียนอยู่อย่างนี้ตลอดไป

2.3 อภิปรายปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลและ นอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดชัยภูมิ

จากผลการศึกษาที่พบว่าครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจะมีค่าใช้จ่ายที่ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนอันดับแรก คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ปัญหารองลงมาของครัวเรือนในเขตเทศบาล คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม ส่วนปัญหารอง ของครัวเรือนนอกเขต คือ ค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ สำหรับปัญหาอันดับที่สามของ ครัวเรือนทั้งในเขตและนอกเขตจะเหมือนกัน คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเล่าเรียนบุตร ซึ่งจะเห็นได้ว่า

ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีผลต่อการออมเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกของครัวเรือนเนื่องจาก หากมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนมากก็จะส่งผลให้การออมของครัวเรือนลดน้อยลง ส่วนปัญหาอันดับที่สองที่แตกต่างกัน สำหรับครัวเรือนในเขต เป็นปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม เนื่องจากต้องคล้ายตามกลุ่มคนในสังคมโดยมิได้คำนึงถึงระดับรายได้สมบูรณ์ แต่จะคำนึงถึงรายได้เปรียบเทียบ คือ พิจารณาตามกลุ่มในสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการออมเช่นเดียวกัน ส่วนครัวเรือนนอกเขตเทศบาล จะเป็นปัญหาค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร ทำนา จึงจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ ทำให้เงินที่จะเก็บออมน้อยลง ส่วนปัญหาค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเล่าเรียนบุตร เป็นปัญหาที่ส่งผลถึงการออมของทั้งสองครัวเรือน ถึงแม้จะมีโครงการเรียนฟรี 15 ปีซึ่งเป็นการช่วยเหลือเพียงบางส่วนเท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขต และนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ พบว่า รูปแบบการออม เป็นปัจจัยพยากรณ์ที่ดีที่ส่งผลต่อการมีเงินออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเหมือนกันเมื่อแยกวิเคราะห์ ส่วนปัจจัยพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเมื่อนำมาวิเคราะห์รวมกัน มีอยู่ 3 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และรูปแบบการออม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมดังกล่าว โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการออมแต่ละรูปแบบว่ามีข้อดี ข้อเสีย และมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร และส่งเสริมการออม การลงทุน การประกอบอาชีพอันเป็นแหล่งที่มาของรายได้

3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออม การวางแผนการออม การออมในรูปแบบต่าง ๆ การลงทุน การฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพอันเป็นแหล่งที่มาของรายได้ เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญเติบโต และประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ ปัจจัยพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อการมีเงินออมของครัวเรือนทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล คือ รูปแบบการออม และปัจจัยพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนทั้งสองแห่งเมื่อนำมารวมกัน มีอยู่ 3 ปัจจัย คือ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการลงทุน และรูปแบบการออม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ของอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาเฉพาะบางปัจจัยที่มีผลต่อการออม ไม่ได้ศึกษาในส่วนของสินทรัพย์ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและเวลาที่ทำการศึกษา หากมีการศึกษาค้นคว้าต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบในส่วนของสินทรัพย์ ของครัวเรือนในเขตและนอกเขตเทศบาลว่าจะมีปัจจัยใดที่จะส่งผลต่อการออมเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการออมต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช(2547) “หน่วยที่1-4” ใน*ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตศึกษา* หน่วยที่ 1-4 หน้า 4-303 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2552) “หน่วยที่ 9-11” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิจัยสำหรับนักเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตศึกษา* หน่วยที่ 9-11 หน้า 2-275 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- พอพันธ์ อุทยานนท์ (2553) “ทฤษฎีการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ และคุณภาพในตลาดผลิต”ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง บัณฑิตศึกษา* หน่วยที่ 9 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- สำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ (2555) รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2555 ชัยภูมิ สำนักงานสถิติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) “สรุปผลเบื้องต้นการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในช่วง 6 เดือนแรก ของปี 2556”
- ชนิชา เจริญนาน (2554) “ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- อิงอร แร่ทอง (2550) “ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนบ้านไทรห้อง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช
- มะลิวัลย์ ผดุงศักดิ์วิรุฬห์ (2550) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของชุมชนย่านการค้าตัวเมืองตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ลักขณา เกตุสิริ (2550) “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมทรัพย์ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ตติยา ศรีสถลมารค (2550) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของ
ครัวเรือนเกษตร ภูมิศึกษา: เกษตรกร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด
นครราชสีมา” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศศิธร ทิพย์ชำนานู (2552) “ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ.2534-2548”
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พนม กิติวัจ (2543) “พฤติกรรมกรออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธิดิมา พลัปลีง "การออมของครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม: ภูมิศึกษาเปรียบเทียบบำเหน็จคองคอง
และอำเภอกุททมนคองคอง" วารสารกำแพงแสน ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 2550 : 62 – 70

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยวรรณกรรมราชภัฏ

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในเขตและนอก
เขตเทศบาล : กรณีศึกษา อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย
เลขที่แบบสอบ

1 2 3

1. เพศ

ชาย หญิง 4

2. อายุ

20 – 29 ปี 30 - 39 ปี 5

40 – 49 ปี 50 – 59 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา 6

ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ 7

โสด สมรส

หม้าย/หย่าร้าง แยกกันอยู่

5. อาชีพ 8

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ลูกจ้าง/พนักงาน ของส่วนราชการ

ลูกจ้าง/พนักงาน ของบริษัทเอกชน

ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

เกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา

รับจ้างทั่วไป

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1. รายจ่ายในครัวเรือนต่อเดือน 15
 - ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - 10,001- 20,000 บาท
 - 20,001 – 30,000 บาท
 - 30,001 – 40,000 บาท
 - 40,001 – 50,000 บาท
 - 50,001 บาทขึ้นไป
2. ท่านมีภาระหนี้สินต้องรับผิดชอบหรือไม่ 16
 - มี
 - ไม่มี
3. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่เป็นระดับสัดส่วนการใช้จ่าย แต่ละครัวเรือน โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน	ระดับความสำคัญ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การบริโภคในครัวเรือน						☐ 17
2	ค่าเล่าเรียนบุตร						☐ 18
3	ค่ารักษาพยาบาล						☐ 19
4	การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ						☐ 20
5	เครื่องใช้อุปกรณ์อำนวยความสะดวก						☐ 21
6	กิจกรรมทางสังคม (งานแต่ง,บวช,งานศพ)						☐ 22
7	บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า						☐ 23

4. ภาระหนี้สินมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่ 24
- มากที่สุด มาก
 น้อย ไม่มีผล
5. แหล่งของหนี้สิน/เงินกู้ 25
- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 กลุ่มออมทรัพย์
 เงินกู้นอกระบบ
 ผ่อนสินค้า/บัตรเครดิต
 ไม่มี

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมและรูปแบบการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

- สำหรับผู้วิจัย
1. ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่ 26
- มี ไม่มี
2. รูปแบบการออมของท่าน 27
- สถาบันการเงิน
 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 กลุ่มออมทรัพย์
 พันธบัตรรัฐบาล (ชกส., ออมสิน)
 ประกันชีวิต
 เล่นแชร์
 ไม่มี
3. ท่านเก็บเงินสดไว้ที่ใด 28
- สถาบันการเงิน เก็บไว้กับตัวที่บ้าน
4. ระยะเวลา/ความถี่ ในการออมต่อปี 29
- ทุกเดือน 1 – 3 เดือน
 1 – 6 เดือน ปีละครั้ง
 ไม่แน่นอน ไม่เคยออม

5. เงินออมต่อปี 30
- ต่ำกว่า 10,000 บาท
 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 40,000 บาท
 40,001 บาทขึ้นไป
 ไม่มี
6. แนวโน้มในการออมเมื่อเปรียบเทียบกับจากปีที่ผ่านมา 31
- มากขึ้น
 เท่าเดิม
 ลดลง
7. ราคาสินค้าที่สูงขึ้นมีผลต่อการออมของท่านหรือไม่ 32
- มากที่สุด
 มาก
 น้อย
 ไม่มีผล
8. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ลำดับความสำคัญของแรงจูงใจในการออม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	แรงจูงใจในการออม	ระดับความสำคัญ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยชรา						☐ 33
2	เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน						☐ 34
3	เพื่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน/เจ็บป่วย						☐ 35
4	เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน						☐ 36
5	เพื่อหวังผลตอบแทน (ดอกเบี้ย, ธุรการรางวัล)						☐ 37

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นระดับปัญหาที่ตรงกับความเป็นจริง กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมในการออม	ระดับความสำคัญ					สำหรับผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค						☐ 38
2	ค่าเล่าเรียน						☐ 39
3	ค่ารักษาพยาบาล						☐ 40
4	การลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ						☐ 41
5	บัตรเครดิต/ผ่อนสินค้า						☐ 42
6	กิจกรรมทางสังคม (งานแต่ง,บวช,งานศพ)						☐ 43
7	ใช้จ่ายเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ						☐ 44

สถาบันวิจัยธรรมศาสตร์ราชภัฏ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางนงเยาว์ บำรุงราษฎร์
วัน เดือน ปีเกิด	2 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2549
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
ตำแหน่ง	เสมียนตราอำเภอ(นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ)

